

ta, jossa hän oli viettänyt nuoruutensa. Hän suosi suuresti normannilaisia. Tämä herätti suurta katkeruutta englantilaisissa. He antoivatkin korkeimman vallan jarli Godwinille ja tämän kuoltua hänen pojalleen Haraldille ja kun Edward kuoli v. 1066, kruunasivat he Haraldin kuninkaakseen. Kauvan hän ei kuitenkaan saanut olla hallitsijana, sillä sotainen normanninen herttua Vilhelm halusi myöskin päästä Englannin kuninkaaksi, vetosipa hän siihenkin, että Edward confessor muka oli luvannut tehdä hänet valtakuntansa perijäksi. Vilhelm kokoa suuren sotajoukon, purjehtii Englannin kanaalin yli ja 14 p. lokak. 1066 Senlacin

(Hastingsin) luona hän voittaa Haraldin, marssii Lontooseen, kruunauttaa itsensä Englannin kuninkaaksi. Tämän johdosta häntä kutsutaan Vilhelm valloittajaksi. Tämä normannilainen valloitus muodostaa käännekohdan Englannin historiassa. Uusi kansanaines, normannilais-ranskalainen tulee maahan ja elää muutamia vuosisatoja eristettyä elämäänsä. Englantilaiset vihasivat ja vainosivat heitä ja tappoivat milloin vaan tilaisuuden saivat. Vähitellen kuitenkin haihtui tuo ankara viha ja valloittajat sulautuivat entisiin asukkaisiin ja muodostavat Englannin kansan kanssa yhden kansan.

KIRJALLISUUTTA

UUSI MERKITEOS TULOSSA.

Suomalaisen sosialistisen kustannusyhtiön kustannuksella ilmestyy viikon parin kuluttua parasta lajia oleva kirja "kevätkirjallisuus-markkinoilla". Sen nimi on The Chasm, suomeksi Kultu. — Teoksen suomentaja A. B. Mäkelä antaa siltä seuraavan suosituksen:

"The Chasm" on merkittävimpiä kirjoja mitä olen lukenut. Muodoltaan kaunokirjallinen, vieläpä luoneltaan senverran jännittävä että pintapuolisempikin lukija siihen tyytynee, vaikka tekijältä nähtävästi täydelleen puuttuu runoilista mielikuvitusta ja psykologista valistoa — yksikään hänen henkilöistään ei ole ihminen vaan aatteitten ruumalutuma, ihannetyyppi. Mikä ääretön ero tässä suhteessa esim. Gorkin tai Londonin, vieläpä Tolstoinkin ja Järnefeltin henkilöitten ja näitten "Chasmin" vahakuvien välillä! Mutta tämän heikkouden (jonka ainoastaan harva arvosteleva lukija huomaa) enemmän kuin korvaa kirjan asiallinen ja aatteellinen voima. Mestariilisesti sinä on saatu esitetyksi sosialismin teoria tuki tuhat kertaa selvemmäksi ja helpommin sulatettavassa muodossa kuin esim. eräät "Taloustieteen oppikirjat" ja tunteakseni, silvan yhtä oikein ja perinpohjaisesti — odottamatonta minulle ja monelle muulle ihan runtemattomalta tekijältä. Vastustajain kanta on myös edustettuna niin hyvin, että harva heistä itäe voisi ikinäkään niin loistavasti puoliaan pidellä, mutta

senpä murhaavampi on sitte kunkin heidän teorian perinpohjainen museruttaminen. Tekijän asiantuntemus mitä erilaissimmilla tietämyksen aloilla on riittävä — hämmästyttävän oikea esim. venäläisten olojen ja häkelsten vallankumoustaapahtumien suhteen. Paikallisyrittäjä Venäjällä on riittävä näkökeä joskus voisi luulla liitelluksi, jos ei tietäisi ettei virkaryssäin elämellisyttä voi liitellä. Yksityiskohdat, pienimmätkin, ovat kerrassaan oikein esitetyt, niinkuin ainoastaan itäe paikalla ollut saattaa sen tehdä. Tuskin olen huomannut muuta pikkuerehdystä kuin Herzensteinin murhassa (tapahtui Tertjoella, kirjassa se on muutettu Pietarissa tapahtuneeksi). Järnefelt esim. "Venäjäläisissä" (johon "Chasmin" jäikimäistä osaa tulee vertalleeksi) vänkää ja väristelee lähes kaikki tosiasiat omiin tarkoituksiinsa, mutta "Chasmin" tekijä on koko sielullaan osallinen vallankumouksessa. Sinä kirjan arvo ja suuruus. Tuskin Ibsen näytelmässään on saanut aatteitaan niin selvästi ikäänkuin puhtaimpaan marmorin veistetyksi, kuin mitä tämän kirjan keskusteluissa on onnetuttu.

Teos on mielestäni arvokas. Erityisesti senkin puolesta vuoksi, että se käsittelee Venäjän (tarkemmin vielä, Itämeren maakuntien) vallankumousta, suomalaisille siksi lähestiä asiaa. Etupäässä olisi kirja tarpeellinen suomalaiselle porvarilliselle tai puoliosialistiselle yleisölle, mutta juuri tuon Venäjän osan vuoksi sitä ei voi Suomessa luvan perästä myydä.

SISÄLLYSLUETTELO:

Amerikan työväenliikkeen tulevaisuus; Kansainvälisen sosialismin voittokulku, kirj. V. Mäki: "Kevät", runo; Etelä-Afrikan luokkasota; Palnettu satu, runo; Bostonin kirjastoissa, kirj. Y. Sirola; Uuden ajan koulut, kirj. N. R. af Urolin; Työväenjärjestöt ja Sherrmanin antitrustilaki, kirj. O. Saari; Manalan lapset, kirj. S. Mäkelä; Sosialismi San Franciscossa kinnäläisessä kaupunkiosassa; Siirtolaiselämää Argentiinassa; Kadutmi ja yöpö, kirj. Engelhardt; Englanninkielii vuoteen 1066, kirj. Jura Snell; Kirjallisuuskatsaus; Kuvia y. m.